

CAMPANET

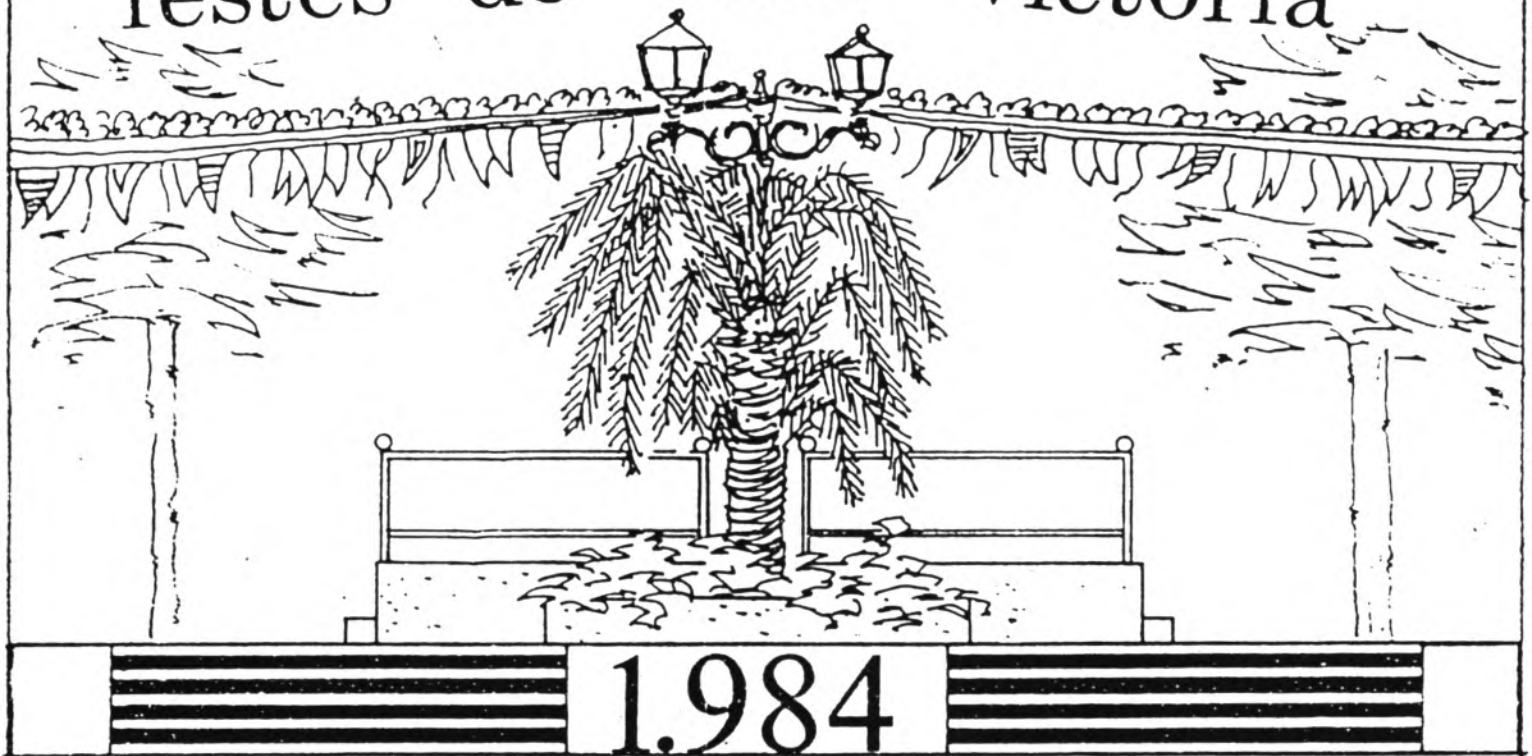
publicació de l'O.C.B.

MAIG - JUNY

1984

nº 14

festes de sant victorià

"Que les festes que organitzen els homes no desdiguin del seu entorn". No hi ha dubte que els campaneters han estat presents als actes que amb motiu de les festes de Sant Victorià organitzà l'Ajuntament i la Comissió de festes. Destacaríem entre els més rellevants del programa: la 1ª Mostra d'artesanía Local i l'exposició de "la Hermandad Pictórica" i el 1er Torneig de Futbito de Sant Victorià, les curses de cavalls i Karts i la presentació (esperem que hi hagi continuïtat) del Club Esportiu Campanet. També l'actuació d'en Bonet de S. Pedre, del grup "Pla de Na Tesa" i el concert que a la nit del diumenge ens oferí la "Filarmonica Porrense".

agenda de la vila.

NAIXAMENTS

BARTOMEU BESTARD MOGER
Fill de Bartomeu i Anna
(19-111-84)
VANESSA MARTORELL SANCHEZ
Filla d'Antoni i Julia
(28-111-84)
CARLES BELDA BUADES
Fill de Josep i Francisca
(15-1V-84)
ANTONIA PALOU TORRENS
Filla de Pere i Isabel
(4-V-84)
ELISABET VALLESPÍ RAYO
Filla d'Antoni i Jerònia
(5-V-84)
CATALINA CAPELLA PONS
Filla de Jaume i Isabel
(8-V-84)
NOEL ROMERO RIVAS
Fill d'Antoni i Antonia
(26-V-84)
IGNASI DE LLORENS TORTELLA
Fill de Ignasi i Mª de Lluç
(12-V1-84)

CASAMENTS

Mateu Soler Riera i Maria Gelabert
Cabanelles (14-1V-84)
Gabriel Reines Morell i Maria Riber
Bennassar (28-1V-84)
Josep Grau Reines i Maria Ferrer Buades
(5-V-84)
Miquel Villalonga Pons i Antonia Bestard
Villalonga (13-V-84)
Sèbastià Pascual Perelló i Francisca
Beltrán Pons (23-V1-84)
Joan Munar Garau i Joana Pons Horrach
(23-V1-84)
Antoni Alcover Pons i Catalina Buades
Pons (29-V1-84)
Damià Vidal Rodríguez i Carme Mª Gil
March (30-V1-84)
Gabriel Rebassa Cladera i Margalida
Tortella Socías (8-V11-84)

DEFUNCIONS

MARGALIDA PONS PONS (13-1V-84) "de
Son Bià" 81 anys.
JOAN PONS BENNASSAR (19-1V-84) "Ma-
rranxa" 77 anys.
MARGALIDA MAIRATA MORELL (20-V-84)
"Rossa" 77 anys.
CATALINA GUAL AMENGUAL (23-V-84) "Xe-
rreta" 77 anys.
JERONIA DOLS MARTORELL (4-V11,84) "Co-
della" 84 anys.

CAMPANET

Revista Binensual
Publicació de l'O.C.B.
Campanet (Mallorca)

COORDINADOR

Joan Pons Pol

EQUIP DE REDACCIÓ

Joan Buades
Joan Pons
Miquel Vives

ADMINISTRACIÓ

Pere March

PUBLICITAT

Joan Buades

IMPRIMERIA

Bohigas S.A.

DIPÒSIT LEGAL

P.M. 659/1982

Preu 75 pta.

Sis crucets publicats en aquesta
revista expressen únicament l'opinió
de cada un dels autors.

PORTADA: Joan Martorell

SUMARI

Agenda de la vila	pàg. 2
Editorial.....	" 3
Informació Municipal.....	" 4
Festes de S. Miquel.....	" 5
Insalud ens nega un metge.....	" 5
EL Carboner.....	" 6-7
Jo estudiï, Tu estudiï, ells estudiïen "	8-9
Noms arabs de Corrents d'aigua.....	" 10
Poemes de l'escola.....	" 11-12
Conversa amb Pere "Rabis".....	" 13-16
Esports	" 17-18
Els Campaneters pujen a Lluç.....	" 19
Premsa Forana.....	" 19
Sessió extraordinària de l'ajunta- ment.....	" 20

=====

EDITORIAL.

No entenen què és DEMOCRACIA. No entenen què significa per e un Ajuntament com el nostre prendre acords. No sabem per a què serveixen els plenaris - on hi participen els dos grups polítics. I tantes d'altres coses se'ns escapen a la nostra comprensió.

Deim tot això perquè durant aquests darrers mesos el Consistori ha hagut de decidir -més aviat que depressa - l'escut de la Vila, amb motiu, sobretot, de la petició de la Parròquia per tal de saber quin escut dur a Lluç a la festa commemorativa de la Coronació de la Mare de Déu.

A l'hora de triar-ne un i acabar amb una diversitat confusionària que ha estat constant en aquests darrers anys: gairebé es pot dir que cada batle ha emprat escut nou, pareixia lògic - i era l'acord que es prengué a una sessió plenària - que la Comissió de Cultura, si és que existeix, estudiàs el projecte del nou escut, atès que el projecte del Consistori anterior basat en un treball de Josep Segura Salado, no queia massa bé el grup aliandista (les quatre barres són difícils de digerir). El procés ha estat prou diferent:

D'entrada la Comissió de Cultura no n'ha fet cap estudi i la proposta s'ha duïte directament al Ple. No era això el que s'havia decidit. Per altra part, el nou treball realitzat per Sebastián Feliu Cabrera està mancat d'una consulta imprescindible dels arxius municipals i és un atac a les investigacions anteriors de Segura Salado.

Pensin - senyors regidors - que tenen entre noms el símbol del poble, allò que ens identifica. I no es pot tractar tan frívolament aquesta qüestió. Els partidaris del nou escut considerren que es tracta d'una recuperació, davant el "pan catalanisme" o el que sigui del verdader escut. No discutirem això: el que ens desagrada molt és la manera d'actuar en aquest assumpte.

"la Caixa"
CAIXA DE PENSIONS

FESTES DE S. MIQUEL

Molt animades es presentaren aquest any les festes de Pasqua, i amb elles-no hi ha dubte-, la festa de la romeria de Sant Miquel.

El dilluns, "els quintos" que aquest any contaren amb l'acompanyament de les al.lotes, alegraren amb els seus càntics els carrers del poble. El Capvespre es va començar la festa a Sant Miquel. Es va anar a cercar el pi, a Gabellí, i va esser duit davant l'església, aixecat i preparat per a la festa de l'endemà. Després hi va haver una bona berenada de pa i arengades. A la nit, la Coral polifònica de Bunyola, donà un concert a l'església parroquial de Campanet.

El dimarts es va celebrar la tradicional romeria. Els actes foren, més o menys, semblants als anys passats: sortida de l'església amb el Sant Crist i processó. A l'oratori, la missa i el tradicional sermó, predicat en aquesta ocasió per Mossèn Miquel Gual. A la sortida es trencaren elles i es feren alguns balls. El capvespre va esser l'agrupació del "Pla de Na Tesa" qui va fer una demostració folklòrica. En resum, unes festes amb molta animació i participació popular, i que estaren organitzades per diferents entitats de la nostra vila: Consell Parroquial, Ajuntament, Col·legi Públic, Obra Cultural Balear, Associació de Pares, Club de Futbol. El patrocini va córrer a càrrec de l'Ajuntament i de "La Caixa" de Pensions.

INSALUD ENS NEGA UN METGE

Per decisió de l'INSALUD, Campanet no podrà tenir un altre metge que actuï dins la Seguretat Social. La petició feta pel metge Sr. Antoni Vallespir Pons, a la qual donava suport l'Ajuntament de la Vila i que contava amb el vist i plaer del metge titular, en aquets moments ja retirat, Sr. Cristofol Siquier Serra, consistia en que li fossin traspasades les "cartilles" sobrants de la Seguretat Social.

La resposta de l'INSALUD ha estat negativa, ja que considera el contingent facultatiu lo suficientment elevat. Això fa, per tant, que a Campanet no tinguem per ara opció a triar el que desitjarem. No obstant això el metge Vallespir pot actuar a Campanet per lliure, ja que el seu col·legi oficial li va atorgar aquest nomenament.

SI...

yogur
natural

EL CARBONER

PER MARIA AMEIGUAL

Essent moltes les persones que voldrien saber la lletra de "El Carboner", a la qual deim amorosament "El Carboneret", aprofit la revista "CAMPAÑET" que entra a totes les cases per a complaure-les i també a les que no l'han sentida mai, donant-vos-la a conèixer.

L'autora del poema és Na Manuela de los Herreros i Sorà, nascuda a Ciutat l'any 1845 on també hi va morir l'any 1911. El poema va esser publicat a "El Almanaque de las Islas Baleares para el año 1868" i llavors reproduïda a "La Tortuga", al seu primer número del dia 12 de gener de 1889 i al número 23 de "Mallorca Dominical", l'any 1897.

EL CARBONER

Mon para carbó va fer
fins el dia que morí;
carboner me féu a mí
com ell era carboner.

Dins el cor d'un alzinar
a dalt una muntanyeta,
tenc la meva barraqueta
que és tot quant em va deixar.

Un mot de lletra no sé
no sé que cosa és escriure;
ni pel meu modo de viure
res de tot això em convé.

Maldecaps no sé que són,
no sé que vol dir tristesa,
ni desig altra riquesa,
ni vull sebre si hi ha món.

Quan duc el carbó a Ciutat
i per vendre'l me passeig,
de sentir truí i estebeig
al punt estic marejat.

Només fris de despatxar
de tant que el cap me va en torn,
per tornar-me'n ben dejorn
~~a dins el meu alzinar.~~

Allà el meu cor no està estret
perquè és ampla la garriga:
cap trava del món me lliga,
ni me tanca cap paret.

Si el cel contempl des d'allà
pensant en Déu i en res més,
el Parenostre que rés
cap dret en el Cel se'n va.

Mate m'emparen del fred;
ombre em donen les alzines;
una aigua de les més fines
la font viva quan tenc set.

Si de fer feina rendit
me vull ajeure una mica,
els ocells me fan música
i les murtes em fan llit.

Perquè el cap no em faça mal
i no me llev el dormir;
blan com si fos un coixí
d'estepes tenc un capçal.

Sobretot, el meu tresor
tens dins la meva barraca
ella me guarda una alhaca
la més rica pel meu cor.

Allà dins no estic tot sol:
tenc amb mi la meva dona;
tant com és garrida és bona,
i és garrida com un sol.

També un infantó tenim
que d'hermós és meravella;
sa mare i aquella estrella
són el tresor que jo estim.

Pensant que per ell treball
la feina no m'és pesada,
ni trob llarga la diada
ni el meu cos se cansa mai.

El color de cara meu
és negre com el carbó,
però el del meu infantó
és més blanc que llet i neu

A veure'l me'n vaig corrents
quan tenc composta la sitja;
ell en veure'm fa la mitja
com un pasco de content.

Jo quan veig lo guapo que és
per no posar-li mascara,
me faç ben neta la cara
i mil vegades el bes.

Si són ditxós amb aïdò,
si estim molt aquell fill neu
sols he pot comprendre Déu
perquè no ho sé explicar jo.

Però de vere ho dic,
me donà tanta alegria
que amb ningú em barataria
de tan satisfet que estic.

Qualque ric no ho creurà així
però jo per ell no em don;
tot quant hi ha dins el món
no val tant com el meu fill.

Si hem de tractar de doblers
ric no me fa a la segura;
però m'hi fa de ventura
tant que no ho puc esser més.

I trob que essent tan feliç
a dins la meva pobresa,
seria voler riquesa
esser mal contentadís.

Tenir l'infant al costat
i la meva dona maca,
viure amb ells dins la barraca
què millor felicitat?

Amb això estic tan content
i visc amb tant de conhort,
que de voler millor sòtt
mai m'ha vengut pensament.

Pues tenint jo el meu filló
res més he de menester,
més de morir carboner
quan prou hauré fet carbó.

ESCOLTAU CADA DIMARTS A LES 13'15

C. O. P. E.
MALLORCA

a la freqüència modulada de

RÀDIO POPULAR

EL PROGRAMA MALLORCA AVUI AMB INFORMACIÓ DE CAMPANET

S'ha escrit i parlat molt dels gitans darrerament: tots expressen les seves opinions sobre la qüestió, tots diuen quines són les solucions ideals, tots realitzen estudis de la situació, Ajuntament, Consell, Comunitat Autònoma, MOPU i d'altres organismes aporten llurs suggerències sobre el tema. Realment, amb aquest panorama em sembla estar somniant. A la fi aqueixa noble raça aconseguirà els drets de tots els altres ciutadans: pa, casa, treball i llibertat, coses per les quals estan lluitant fa un munt d'anys.

Entusiasmats i contents vaig passejar per aquests carrers recercant informació, indagant sobre la situació, veient com anaven les gestions. I començaren els meus dubtes, els que em transmetieren els qui han d'ajudar, els qui han d'aportar solucions: "Són una raça diferent", "tenen un cacic", "nosaltres per aquest barri no els volem", "cases, per a què si després venen les portes?" foren unes quantes frases -per citar-ne algunes- que serviran per a meditar i pensar que els gitans no són el problema. El problema se'l creen els qui en dir que estan ajudant volen convertir el gità en allò que "ells" volen que sigui, oblidant que el gità -com tot ésser humà té personalitat pròpia i dret a viure com li agradi, respectant la convivència amb les altres persones.

Jo vaig ésser a les Jornades Gitanes a Ca'n Tàpera i no vaig notar que ells fossin diferents; els qui eren per allà tenien ulls, cabell i cames com tots els altres. Sí que vaig notar que eren conscients de la situació i que hi eren perquè necessiten solucions als seus problemes. Fa uns quinze anys jo mateix els vaig demanar quants gitans hi hauria a Palma i em contestaren que uns 3.000, i llavors no tenien estadístiques, ni Jornades, ni mit-

jans electrònics. Per les Jornades ja se sap que són 3.479, amb els mateixos problemes i necessitats que fa quinze anys i que avui adquireixen ressò públic per mor que aquest és un poble unit i conscient de la seva situació -si hagués estat escampat, desunit i sense cacic, seria una altra la història-. Són "tot per a un i un per a tots". I seria molt llarg enumerar les altres coses: la manca d'una vivenda digna, d'escolarització dels nins, eradicar la mendicitat com a mètode de subsistència...; fa falta assolir allò que tant es predica. Hem de tenir paciència, però no s'entrevueuen solucions a curt termini.

Hi ha fets que commouen l'opinió pública, i no en som l' excepció. Al 1983, segons UNICEF, han mort de fam al món 20 milions de nins, que podrien haver salvat llurs vides amb menys de 100 dòlars diaris. Això fa posar la pell de gallina a qualsevol. I tot d'una començam a treure comptes: què val un míssil?, això és una crueltat, volem pau al món, ... Estic segur que el

90% dels mallorquins desaprova aquest fet roí i repudiable: i, ben al contrari, quan es tracta d'ajudar 2.479 gitans que foren tumpats i perseguits durant anys, se'ls tracta com a ésser d'un altre planeta... "per aquí no els volem", "cases al meu barri, no, per favor", "que vagin a fer feina", són les frases més comunes. Hem de ser humans. Què diríem nosaltres si s'invertís la situació i ells ens rebutjassin? Ens quedaríem fort. Ah, me n'oblidava, havia de parlar de solucions. Jo, realment, no les tenc; les Autoritats tenen la paraula. Jo només puc dir que visquen els gitans, encara que sigui "payo".

Joaquín Humberto.

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

EL CONSELL INSULAR DE MALLORCA
AMB LA TERCERA EDAT

ASSOCIACIONS DE LA TERCERA EDAT

Us convidam a una recepció i a l'assistència a una representació al Teatre Principal.

Pregam que les associacions interessades envïin una sol·licitud a la Comissió de Cultura del Consell Insular de Mallorca (Palau Reial, 1. Ciutat) abans del dia 30 de juliol.

VINS DE RIOJA FAUSTINO

VINS DE NAVARRA GRAN FEUDO

CASTILLO DE MELIDA

DISTRIBUEIX:

CIA. HISPANIA DE BALEARES SA.

TEL 276300

ZENER

laboratoris d'electrònica i d'equips d'alta fidelitat "hifi", c/. francisc fiol i joan-5 ciutat - tel. 291772., per informació i demostració a campanet: pere i joan martorell "canta".

VENDA
DE
FONES

CARRER BERNAT SALAS
Nº 2 (CA'N DIEGO)

NOMS ARABS DE CORRENTS D'AIGUA

Per Miquel Vives

Fa dos anys vaig poder assistir a un col·loqui sobre toponímia de les Illes Balears, on es desenrotllaren moltes ponències interessants, i entre elles una que sota el títol de "Aigües i corrents d'aigua a la toponímia de Mayurqa segons el Llibre del Repartiment", dedicada a inventariar les referències que la documentació medieval -sobretot aquest "Llibre" en què el Rei En Jaume divideix l'illa entre els guanyadors- feia en forma de noms de lloc a un dels aspectes més rellevants de la civilització musulmana a les nostres contrades: l'ús i canalització de l'aigua, element fonamental per a una agricultura pròspera.

De fet, malgrat l'escassetat d'aigua que secularment hem patit, uns quants escriptors àrabs dels segles X i XII ja descriuen unes illes pròsperes i riques en agricultura, ramaderia i comerç.

Quant al nostre poble, l'alqueria Campanet formava part del juz' (unitat geogràfica dels àrabs equivalent a la comarca) d'Inkan, el qual es caracteritzava per una relativa importància de cabdal d'aigua. Les referències toponímiques en aquest sentit són, segons l'autor, les següents:

- Es troben tres alqueries: Huatel, Huateit Abnalhacin i Huatarion, de 5,6 i 12 jovades respectivament, el nom de les quals deriven de la forma Wadi (riu en àrab). Huatel és una variant de la forma Guad més el diminutiu romanç -ellus; Huatarion vendria de Wadi Harun (riu de Harun), i Huateit Abnalhacin significaria riu del fill d'Abnalhacin.

- Hi hauria dues sèquies a Inca i Campanet i tres rieres: Selva (que pot ésser el torrent d'es Corral Fals o de Massanella), Benisetir (Binisseti, al sud de Búger, per on passa el torrent de Son Vivot) i Búger (tal vegada l'actual torrent de Sa Font). La de Selva formaria amb el torrent de St. Miquel, la xarxa hidrogràfica del nord del juz'.

- Finalment, a un document del 1278 es troba una referència a un torrent d'Alcanila, amb molins i moltes canalitzacions. El nom d'Alcanella (i evidentment Alcanelleta) deriven amb tota seguretat d'aquest torrent.

Com podeu veure, l'aigua -pedra foguera de discussions i preocupacions constant del nostre poble- ja fou abans de l'arribada dels catalans, fonamental en la vida econòmica i quotidiana dels habitants d'aquesta terra.

ESTANC

I

PAPERERIA

MARIA GELABERT

LLIBRES
I MATERIAL
ESCOLAR

La Rosella

Oh!, bonica rosella,
vermella com la sang,
encesa com el foc,
però tu, rosella,
ets la més bonica.

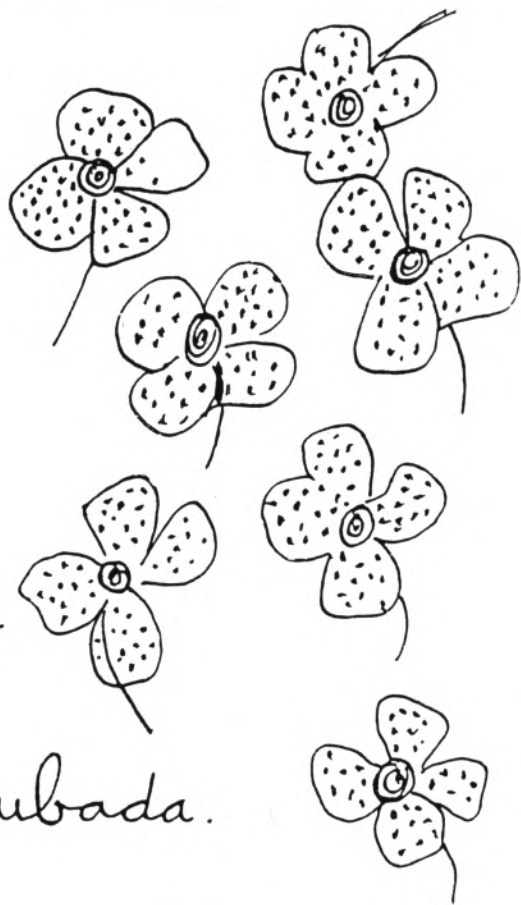
Oh! rosella,
tu tens una taca,
tu portes dol als pétals,
i jo que et veia tan feliç!

Oh! rosella,
però tu ets la més bonica
amb el teu vestit vermell
i la taqueta negra.

Joan Martorell

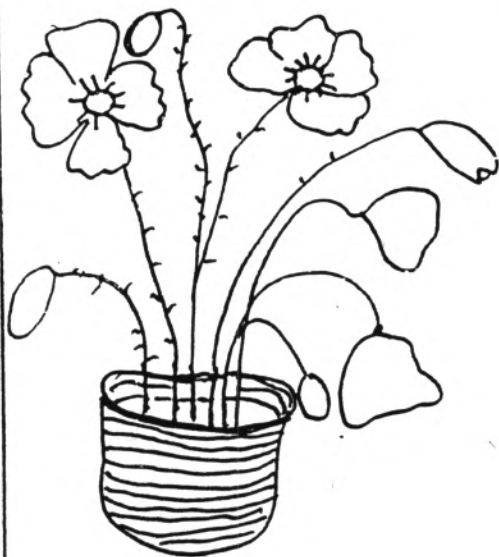
La rosella

Amiga rosella:
tu ets tan
bonica com la
llum vermella
d'un dia de tardor
i tan brillant
com un nívol a l'aubada.

Miquel Socias

LA ROSELLA

Rosella mera,
encantada flor;
que el teu pol·len
em faci florir la cara.
Neixes pel nostres camps
plena d'amor i hermosura
i no fas mal a ningú,
rosella mera,
encantada flor.
Joana Mre Morell

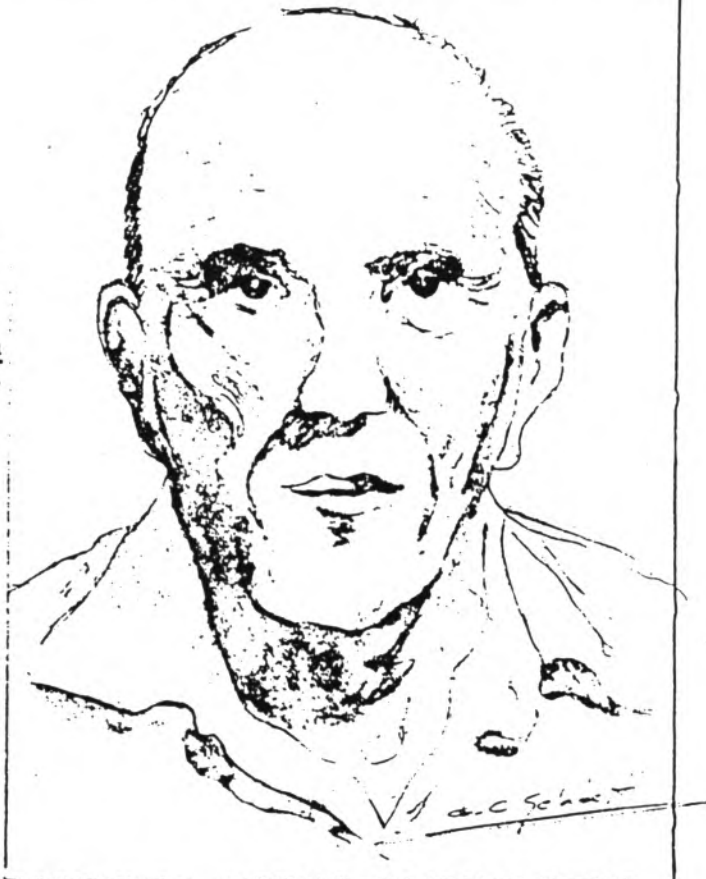
CONVERSA AMB PERE "RABIS"

Vaig néixer a Campanet, dia 24 de març de l'any 1907. Mumpare, de jove, va fer espartenyas. De més vei va fer feina a sa carretera, d'auxiliar de caminers. Mumare feia feina dins ca nostra i pes camp. Vaig aprendre de llegir i escriure amb sos Hermanos de la Salle, en es Carrer des Molins. Hi anàvem per ventura coranta o cinquanta al.lots! Hi vaig anar fins a'n es set anys. I llavors ets Hermanos se n'anaren i vaig començar a s'Escola Pública, que estava a'n es baixos de s'Ajuntament. Hi vaig anar, poc més o menos, fins a'n es dotze o tretze anys, cosa així. I llavors me posaren a sa feina. Vaig tenir de mestre un tal Jeroni Roig, que era casat a Can Dolç.

L'art de picapedrer

Vaig començar a fer feina pes camp. I coia ametles i coia garroves i coia olia... Lo que feien ets al.lots d'aquell temps! I llavors me posaren per fer de mosso d'espartenyas. Anava a fer de mosso a Ca Mestre Biel de Sa Murtera, que tenia es taller en es Carrer de Sa Rectoria, ara Llorenç Riber. Estava prop de Cas Budec, aquí on està En Tomàs. Entre mestres i mossos érem catorze o quinze, una cosa així. Vaig fer espartenyas fins devers devuit anys. I llavonnes vaig començar de picapedrer, perque ses espartenyas varen tenir una caiguda i sa feina se va començar a estrènyer. Mos pensàvem que venia un mal temps d'aquella feina i me varen posar a fer feina de picapedrer.

Vaig anar a fer feina de picapedrer a Sa Pobla, amb un mestre pobler que li deien En Pedro Reinés. I cada dia anàvem i veníem de Campanet a Sa Pobla. En aquelles hores érem set o vuit campaneters que anàvem a fer de picapedrers a Sa Pobla i fèiem aquest camí. Anàvem amb diferents mestres. I fèiem lo que se presentava: una casa, un safareig, una canal, una sínia... He anat devers coranta-vuit anys a fer feina a Sa Pobla. Però amb diferents mestres. Com que sa feina no era seguida, a temporades un en tenia i s'altre no en tenia. I quan es mestre acabava sa feina mos deia: "Al.lots, enginyau-vos!" Primer anàvem a Sa Pobla a peu. I més tard amb sa vixicleta.

Pere "Rabis" (Dibuix d'A. Campins)

Quan compràrem sa vixioleta jo tendria uns denou anys. Mos va costar vint-i-sis duros. Devers l'any 61 vaig comprar una moto Guzzi per anar a Sa Pobla. I la vaig vendre l'any passat, l'any 82.

Quan vaig començar de picapedrer guanyava dues pessetes cada dia. Je! Je! Dues pessetes! Vaig provar de fer feina a Campanet. Hi feia mig any de feina i tornava a Sa Pobla. A Campanet sa feina de picapedrer no aguantava com a Sa Pobla.

Quan jo era picapedrer hi havia picapedrers que eren picadors per una volta, per un arc, per un portal... I jo era un d'aquests. I com se va fer es Forn des Vidre jo hi vaig anar i vaig picar totes ses obertures que hi ha, grosses i petites. I a'n es Forn des Vidre varen dur piques, sants i coses de fora. I es senyor me va dir: "I ara vos que no ho faríeu a'n això?" I jo li vaig dir: "Si ho provava, crec que sí". I ho vaig provar i ho vaig fer. Ho trebaiava en marès normal. He fet un murter, un gerro, un brollador... coses d'aquestes! I les venien a'n es Forn des Vidre. Però això du molta de feina i no la te volen pagar.

Un aficionat als coloms

Vaig armar coloms de jove, de ben jove. Fa seixanta-cinc anys segurs, o més, que en tenc. Un dia vaig trobar un balon de jugar a futbol. Jo no sabia que era es futbol ni per aquí se coneixia res de futbol. I vaig baratar aqueix balon amb una pareia de coloms. Vaig donar es balon a un al.lot de Gabellí Petit i ell me va donar una pareia de coloms. I així vaig començar a tenir coloms. No eren coloms de raça. Però vaig anar canviant i vaig arribar a tenir raça de coloms mensajeros. Quan jo vaig començar ja hi havia gent a Campanet que tenia coloms. Un qui tenia coloms mensajeros era Mestre Benet "Coquer", son pare d'En Benet "des Forn". I jo amb Mestre Benet "Coquer" vaig anar preparant coloms mensajeros i com les vàrem tenir preparats les dúiem a amollar per aquí i per allà. I dúiem coloms a amollar a Inca, i mos tornàven.

Quan jo era jove no estava apuntat a cap club de coloms. Devers l'any 60 vàrem fer una societat i mos vàrem subscriure a una federació colombòfila. Es fundadors d'aquesta societat érem En Toni de Sa Teulera, En Jaume Mairata, En Rafel Ponet, En Guiem Vives, En Pedro des Talleret... I fèiem sueltas per aquí i per allà. En fèiem des des Port de Pollença, de Manacor, de Palma, de Sóller, d'Eivissa, de Maó... Aquí engabiàvem es coloms i els dúiem a juntar amb una societat d'Inca. I ells se'n cuidaven de fer es trasbord. Duien es coloms a'n es tren i des tren a'n es barco. Se'n perdia qualcun de colom en tornar. Però no molts. Un des punts més crítics era Sóller: com que està dins un clot i havien de pujar molt amunt, no les anava molt bé.

Històries de coloms

Quan jo era jove, n'hi havia a Campanet que tenien coloms mensajeros: Mestre Benet "Coquer", l'amo En Tomàs Comte -son pare d'En Ramon Comte-... Tenien es colomers dins Campanet mateix. Mestre Benet tenia es colomer en es Cantó des Càrritx. I l'amo En Tomàs Comte les tenia a Son Xapeta. A Biniatró, es senyor també en tenia. Què valia un colom mensajero en aquell temps? Molt! Mira, jo en vaig comprar dos a'n es senyor de Biniatró i de dos colomins em va fer pagar un duro. I jo guanyava només dues pessetes de jornal! Jo tenia es colomer en es Carrer de Petxino. Vaig fer una gàbia de qualsevol manera. Per menjar les donava una grapada de blat, una grapada de verses i un poc d'aigo. I res més.

Quan jo era jove, es contrari des coloms era es falcó. No en tenien d'altre. Llavors hi havia falcons -no com ara que no n'hi ha- i en volar, si se feien un poc amunt, era d'un incert que no les pegàs. De tant en tant se'n duia qualcun. Però arribaren a sebre sa instrucció! Jo tenia set o vuit o deu coloms tancats. I com me venia bé, en tenir espai, les amollava. Es diumenges sobretot, volaven. Criaven dins es colomer i no dúiem coloms de fora. Hi havia una raça que se deia "Vetje" i una altra que se deia "Sion", i una altra també que se deia "Estasar". I ara no me'n record de més races. Totes aquestes eren races de mensajeros viatgers. Sa diferència entre un mensajero i ets altres coloms és que un mensajero és fet a posta per volar. Es com un cavall de carrerès comparat amb un cavall de feina. Si te'n dus un mensajero de quatre mesos lluny d'aquí, tornarà. Un mensajero és molt mal d'aturar a un altre puesto. Es més difícil d'aturar que fer passar un camell per un cós d'agúlia! Noltros mos menjàvem es mensajeros perque no en teniem d'altres! Criaven molt, molt. Però es colomistes no les deixen criar es temps de fer sueltas. Les lleven ets ous i no crien. I es colom està més fort si no cria.

Hi ha uns coloms que se'n duen ets altres coloms cap a'n es seu colomer. Se diuen "butxes". Es una casta de colom que fuig des seu colomer i se'n va a un altre i desbarata es coloms fins que qualcun, un colom jove, se'n va amb ell. O una femella que cria i no té mascle. Per Campanet n'hi havia de "butxes".

Una Societat Colombòfila

Quan jo era jove, tenfem es coloms per vista. Però quan férem sa societat les tenfem per profit. A veure qui les poria tenir més bons per venir de Palma, d'Eivissa o d'allà on fos. Aquesta societat va tenir un President, que vaig esser jo. Sa societat va durar devers dos anys i llavors se va morir. Noltros essent de poble volfem que sa Federació mos ajudàs en qualque cosa. Llavors hi havia pocs recursos, no era com ara! I sa Federació no mos volia ajudar. I un fogia avui i s'altre fogia demà i la vàrem desfer de tot. Record que vaig guanyar una copa, no sé si era d'Eivissa. Vaig fer primer. Es temps de sa societat érem tretze o catorze socios. En aquell temps jo tenia es colomer a sa finqueta de S'Alqueria, a Son Pocos. En Guiem Vives el tenia a Sa Murtera. En Toni de Sa Teulera el tenia a Sa Teulera de Can Dolç.

Quan férem sa societat ja no hi havia tants de falcons. Però es coloms tenien ses seves malalties. A vegades veies que un colom anava prim, s'estufava i se moria. Es temps de sa societat es menjar que donàvem a'n es coloms era maïs, pèsols, verses... Però a hores més compartides.

Ets aficionats a'n es coloms hem tengut problemes amb sos escopeters. L'any 82 vàrem quedar com una possessió que se moren es porcs i diuen: "Han quedat amb so gaiato". Noltros per ventura tenfem vint-i-cinc coloms i hem quedat amb quatre. Es temps de sa societat no hi havia tants de caçadors com

L'art dels picapedrers (Cases del Carrer del Raval de Son Pocos)

ara! Te'n mataven qualcun, però pocs. Per cada escopeta de fa trenta anys, ara n'hi ha coranta! I ara no respecten ni mostatxos ni barba. I és que hi ha avui més escopetes que tords. I com que no ve un tord per escopeta s'aferran a s'emblanquinat i maten coloms i tot lo que se posa per davant.

Sa societat que fundarem devers l'any 60 se deia "Colombófila Campanense". La teniem a Cas Beato. Ara a Campanet no hi ha societat. Ets aficionats d'avui són socios d'Inca com En Pedro Xeremier, En Guiem Vives, En Jaume Mairata...

Un colomer ben duit ha d'estar ben net. També has de donar es menjar adequat. Es menjar des coloms són ses verses. Ara les donen maís i no és lo seu. Colomer net i donar menjar i aigo d'hora. Tenc es colomer ben defensat i no m'hi ha pegat mai rates ni moixos. Es temps millors he arribat a tenir una trentena de coloms. Entre Petxino i S'Alqueria passaven de trenta. A Campanet hi havia bons colomers. En Toni de Sa teulera en devia tenir més de coranta.

Els coloms són un element de les festes populars a Campanet.

Cercador, també

També he estat cercador. A Campanet on se fan més picornells és dins es bosc de Gabellí Petit i dins es bosc de Biniatró. I d'esclatasangs se'n fan en es bosc de Caselles i a més llocs que no es picornells. Hi ha esclatassangs, picornells, picornells peluts, gírgoles de pi (que són blavetes), gírgoles de camp ras (que se diuen gírgoles de card) que

son blanquetes de color, gírgoles de poll (també blanquetes de color) i moltes altres castes. De gírgoles de figuera no n'he menjades mai. Llavors hi ha peus de rata, que se fan dins sa garriga. Es picornells són de color groguet i se fan sempre en es mateix lloc i se diu un "agre". Es picornell pelut és més clar de color i té s'hetxura d'un esclatassang.

S'esclatassang torrat agrada a molts. El posen damunt unes esgrelles i amb un poquet de sal i una goteta d'oli d'oliva. Es picornell és bo frit, amb arròs, amb aguiat, amb una coca... Es bolets se fan a ses soques de garrovers. Se bullen i fan un frit i dins es frit s'hi posa es bolet esflorat. Si no el bullen és surenc. Es bolets són molt grossos: n'he vist com una senaia. Per cercar picornells has de mester permís, però n'hi ha que ho proven d'amagat! Campanet no és lloc de molts de picornells i esclatassangs. Devers Lluç diuen que n'hi ha molts. Això ve devers Tots Sants, si s'any és plover, i dura cosa d'un mes. I una una casta que no és bona per menjar i se diuen "peixecans". I una casta que se diuen "cogomes", de color blanc, però a Campanet no en solen menjar.

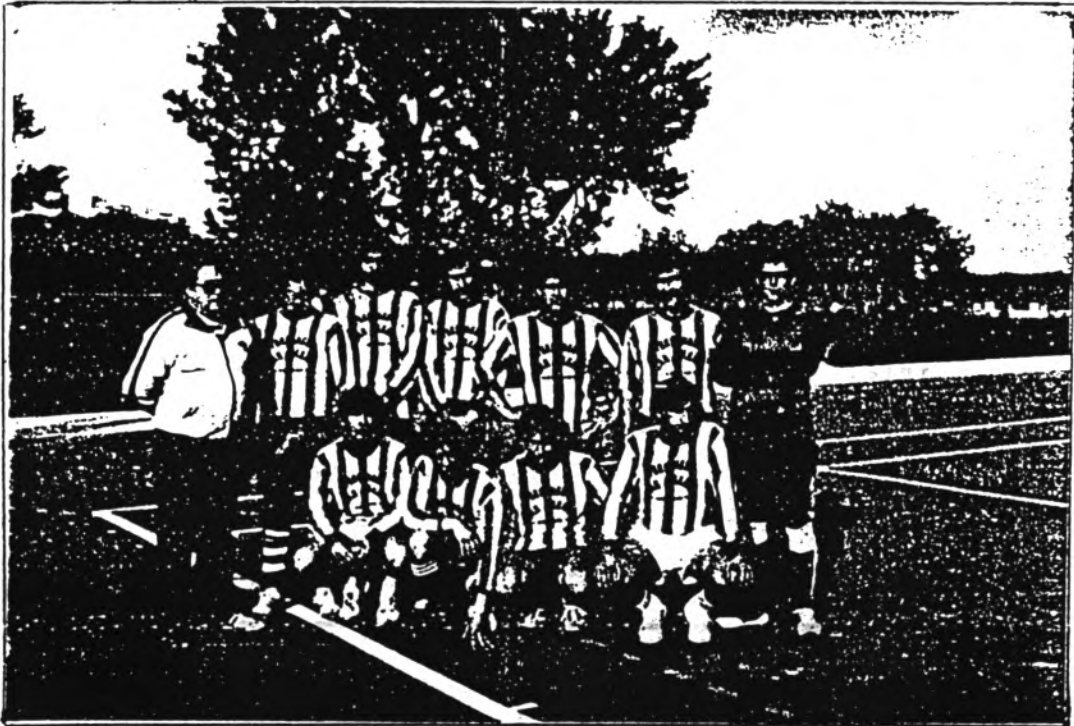
(Aquesta conversa amb Pere Guàl i Bennàssar "Rabis" fou gravada a Campanet per Damià Ferrà-Ponç dia 23 de gener de 1983)

ESPORTS.

Durant les festes de Pasqua es va jugar el primer torneig de "futbito" organitzat pel Club Esportiu Campanet amb la Col.laboració de L'Ajuntament i els equips participants. Aquest torneig es desenrotllà amb gran animació i molta assistència d'aficionats. La classificació final quedà de la següent manera: SPORT TENDA, SA PUJADA, BAR SOL, RENAULT, FORN NOU, CAS RETO, MENESTRALIA. Es donaren diferents trofeus entre els quals hem de destacar el de l'esportivitat a l'equip FORN NOU i el de màxim goleador a Rafel Solivellas.

El dia de Pasqua se va jugar un partit de futbol alevin en què prengueren part el CLUB ESPORTIU CAMPANET i el CA'N PICAFORES. El resultat final va ésser de 1-5 a favor de l'equip visitant. També se va jugar un partit de futbito femení de les nostres representants contra el LLORET, les campaneteres guanyaren per 5-1.

L'ESPORT DURANT LES FESTES

Les festes de Sant Victorià han estat molt esportives. Comencem dient que el dissabte dia 30 de juny se va organitzar la VIª Mini-Marathon, amb una participació bastant inferior a la dels altres anys. Així no obstant els espectadors ho foren presents. Guanyaren representants de fora vila. No podem oblidar però la carrera que va fer Antoni Reus, ni tampoc la d'An

toni Femenias, el qual es proclamà campió en la categoria juvenil. Esperem que l'any que ve la gent s'animi més i participi d'aquella manera ten popular dels primers anys en aquesta prova.

Al tir de fona, que se va realitzar el diumenge hi foren presents més tiradors que els altres anys, i fins al final no es va saber qui es proclamaria campió. Finalment copà els premis de totes les categories la família Camunas. El mateix diumenge l'equip femení de Campanet s'enfrontà al de Santa Maria, guanyant pel resultat de 4-3, les campaneteres.

Al capvespre es va fer una tirada al plat, amb molta participació. Es proclamà campió

FUTBITO FUTBITO FUTBITO FUTBITO FUTBITO FUTBITO FUTBITO

El dilluns dia 2 de juliol, començà el torneig de futbito organitzat pel Club Esportiu Campanet amb la col·laboració de l'ajuntament i dels equips participants. Durant la setmana que es va venir realitzant aquest torneig se va veure, així com el torneig de Pasqua, que l'animació i l'assistència de públic era massiva. La final tengué lloc el dissabte entre els equips FORN NOU i BAR SOL. Aquest darrer equip arribà a la final després d'un sorteig que es va haver de fer entre ell i RENAULT degut que estaven empatats a punts. El final es proclamà campió el FORN NOU.

KARTS KARTS KARTS KARTS KARTS KARTS KARTS KARTS

El diumenge 8 de juliol se va fer una carrera de "Karts", organitzada per BIEL EIXUT. Els "Karts" recorregueren diferents carrers del poble. Es feren quatre carreres de 15 minuts cada una.

CAVALLS CAVALLS CAVALLS CAVALLS CAVALLS CAVALLS

A Ca'n Gaieta, el mateix lloc on altre temps corrien els cavalls s'intentà repetir l'experiència quedant però al final en una exhibició simple.

Acabarem dient que a l'horabaixa es presentà el Club Esportiu Campanet jugant un partit contra el Santa Ponça. El resultat fou de 8-2. Abans també jugaren els alevins que perderen contra el Xilvar per 0-4.

JUAN AMENGIUAL

BANCA MARCH

El primer Banc de les Balears

ELS CAMPANETERS PUJEN A LLUC

El dia 20 de maig els campaneters prengueren part als actes de l'any de Lluc. Molta fou la gent que de bon matí, malgrat la pluja que queia es dirigí al Santuari de Lluc per participar en la jornada. Uns ho feien amb autocar i altres en cotxes particulars. Aquest dia, la gent que havia pensat fer-ho a peu se'n vegé impossibilitada. A Lluc assistiren a la missa que oficià el bisbe de Mallorca. Durant l'ofertori, el poble de Campanet oferí l'escut de la Vila, Història de Campanet i una murtera. El capvespre hi va haver diferents actes culturals i Campanet i fou present amb la recitació d'alguns trossos de la Minyonia i d'alguns poemes de Ll. Ribes. També es recità un poema dedicat a la Mre de Déu de Lluc que -juntament amb els altres que diferents escriptors campaneters han elaborat per al Centenari us oferirem al proper numero.

XX

PREMSA FORANA

El passat 11 de juny, al poble de Sant Joan, on tenim el local social les publicacions integrades dins l'Associació de PREMSA FORANA DE MALLORCA, es va celebrar l'assemblea ordinària i renovació de la junta directiva, com es fa cada tres anys.

Sortire elegits: President: Carles Costa (Sant Joan). Vice-President: Pere Mulet (Es Saig -Algaidea). Secretari: Gaspar Sabater (Dijous). Vice-Secretari: Lluc Oliver (S'En cruia de Deià). Vocals: Josep Cortés (Sant Llorenç) i Jaume Tugores (Revista Sineu).

**BAR
CA'S
RETO**

**GELATS
I
TAPES
VARIADES**

EL 13 DE JULIOL L'AJUNTAMENT CONVOCA SESSIÓ EXTRAORDINÀRIA

UN SOL PUNT A L'ORDRE DEL DIA L'APROVACIÓ O NO DE 418.000 pts, per DESTINAR/LES A UN NOU FORAT D'AIGUA.

El divendres 13 de juliol, l'Ajuntament convocà sessió extraordinària amb un sol punt a l'ordre del dia: El Sr. Batle pretenia que el Consistori aprovés la quantitat de 418.000 pts per destinar-les a l'instal·lació dels materials necessaris per dur l'aigua d'una nova perforació que s'ha fet als depòsits municipals. Hem de dir que aquesta perforació a hores d'ara no és de l'Ajuntament legalment, degut que no hi ha cap paper que ho acrediti; per tant, l'Ajuntament no pot invertir doblers en terrenys d'altri.

A més, aquesta quantitat no pogué ni tan sols ésser aprovada ja que el Sr. Secretari informà adequadament que no existia dins el pressupost cap partida per això i que l'Ajuntament tampoc no podia invertir en uns terrenys que no eren municipals, sense cap document que ho acreditessin. Manifestà que si es prenia cap acord seria il·legal i per tant quedaria nul.

El batle, al llarg de la sessió manifestà que el pou era de l'Ajuntament i que la perforació la pagava Obras Hidrauliques. Damià Pons demanà que es treguessin els papers que demostraven que el pou era de l'Ajuntament, el Sr. Batle li tornà lapilota dient que ell, en presentà uns com mentres no ho eren.

Finalment, es va veure clarament que ni hi havia cap paper firmat pel propietari de la finca que a la vegada es regidor d'A.P. de l'Ajuntament - i que ara pretenia soterrar segurament quantitats alguna per la terra i l'aigua.

D'on pagarà el nostre Ajuntament sinó té doblers? Qui és qui ha aconsellat la realització del Pou? Aquestes i moltes d'altres preguntes nos podem fer: El nostre Ajuntament està fet una olla de caragols.

També poguérem comprovar que les peticions econòmiques que s'han fet per dur endavant la perforació no n'hi ha cap que hagi estat encara contestada pels organismes oficials. El Batle afirmà que un préstec de 1.250.000 pts havia estat concedit pel Patronat de la vivenda rural; això no obstant, el Sr. Secretari va dir que ell no havia vist cap notificació en aquest sentit. Finalment ho es pogué prendre cap acord i un altre ple ho decidirà. L'aigua torna ésser notícia. Ja veurem com acabarà tot això.

Joan Pons